

Nr 3

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling; given Stockholms slott den 8 december 1961.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås sådan ändring av övergångsbestämmelserna till 1935 års lag med vissa bestämmelser om arbetsförmedling, att vid 1962 års utgång gällande tillstånd att bedriva arbetsförmedling i förvärvssyfte skall, om särskilda skäl därtill föreligga, kunna av arbetsmarknadsstyrelsen — för ett år i sänder — förlängas till den 1 januari 1968.

Förslag

till

L a g**om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113)
med vissa bestämmelser om arbetsförmedling**

Härigenom förordnas, med ändring av vad i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling¹ finnes stadgat däremot stridande, att enskild person eller annan, som vid 1962 års utgång med behörigt tillstånd bedriver arbetsförmedling i förvärvssyfte, må, om särskilda skäl därtill föreligga, av arbetsmarknadsstyrelsen beviljas förlängning av tillståndet i den ordning och på de villkor som angivas i nämnda övergångsbestämmelser, dock icke längre än till den 1 januari 1968.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1962.

¹ Jfr SFS 1957:45.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 decem-
ber 1961.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, fråga angående *ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling* samt anför.

Vid den internationella arbetsorganisationens konferens år 1933 antogs ett förslag till konvention (nr 34) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. Enligt denna konvention, på vilken gällande svensk lagstiftning på området i allt väsentligt bygger, skulle avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte vara avskaffade inom tre år från konventionens ikraftträdande för vederbörande medlemsstat. Under denna tid skulle nya sådana byråer icke få upprättas. En redan befintlig byrå skulle emellertid kunna erhålla tillstånd av vederbörande myndighet att under vissa förutsättningar fortsätta sin verksamhet. Härvidlag gällde bl. a. att byrån skulle inneha ett för år meddelat tillstånd, som kunde förnyas efter myndighetens gottfinnande under en tidrymd ej överstigande tio år.

Konventionen ratificerades av Sverige den 15 november 1935.

Frågan om en revision av konventionen togs sedermera upp från svensk sida och vid 1949 års konferenssammanträde antogs ett förslag till reviderad konvention (nr 96) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. Den reviderade konventionen, vilken finnes fogad som bilaga till prop. 1950: 188, skiljer sig från den ursprungliga framför allt därigenom, att den erbjuder varje medlem, som ratificerar konventionen, möjlighet att antingen antaga de i del II av konventionen intagna bestämmelserna angående ett successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte inom en begränsad tid, som fastställs av vederbörande myndighet, samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet eller att antaga bestämmelserna i del III angående en reglering av den verksamhet, som bedrivs av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, däri inbegripna byråer med vinstsyfte.

Den reviderade konventionen har ratificerats av Sverige den 22 juni 1950, därvid anmälts att Sverige antagit de i del II av konventionen intagna bestämmelserna.

De svenska bestämmelserna på detta område återfinnes i lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling (nr 113; ändr. 209/1942, 367/1947, 722/1948, 233/1954 och 45/1957). Lagen äger tillämpning på alla slag av arbetsförmedling, som bedrivs av annan än offentlig arbetsförmedlingsanstalt eller godkänd sjuksköterskebyrå och som icke sker genom utgivande av skrift, varå tryckfrihetsförordningen är tillämplig. Enligt lagen får arbetsförmedling icke bedrivas i förvärvssyfte. Från denna generella regel har emellertid i lagens övergångsbestämmelser upptagits vissa undantag beträffande dem som redan bedriver sådan verksamhet. Ursprungligen gällde i detta hänseende, att den, som den 1 januari 1936 i behörig ordning bedrev arbetsförmedling i förvärvssyfte, kunde erhålla tillstånd att fortsätta verksamheten till utgången av år 1939. För tiden därefter ägde tillsynsmyndigheten — numera arbetsmarknadsstyrelsen — för högst ett år i sänder och längst till den 1 januari 1950 bevilja förlängning av tillståndet såvitt angår särskilda yrkesgrupper, beträffande vilka Kungl. Maj:t så bestämt. Ifrågakvarande yrkesgrupper utgöres enligt kungörelse den 10 februari 1939 (nr 47) av musiker och sceniska artister samt anställningssökande i husligt arbete, hotell-, pensionat- och restaurangrörelse ävensom sjukvård och jordbruk.

Nyssnämnda till den 1 januari 1950 fastställda tidsfrist har förlängts genom lag den 10 december 1948 (nr 722) till den 1 januari 1955, genom lag den 14 maj 1954 (nr 233) till den 1 januari 1958 och genom lag den 8 mars 1957 (nr 45) till den 1 januari 1963. Genom 1954 års lagstiftning skärptes villkoren för beviljande av förlängt tillstånd såtillvida, att särskilda skäl måste föreligga för att förlängning skulle kunna medgivas.

Av propositionen 1957: 13, genom vilken framlades förslag till lag om ändring av ifrågakvarande övergångsbestämmelser i enlighet med vad arbetsmarknadsstyrelsen förordnat, framgick bl. a. följande. Antalet innehavare av tillstånd till arbetsförmedling i vinstsyfte hade minskat till tolv. Ett av tillstånden avsåg den verksamhet för förmedling av engagemang åt tonkonstnärer, som bedrevs av en juridisk person, Konsert- och Teater Bureau AB (Konsertbolaget) i Stockholm. De övriga elva förmedlingsbyråerna drevs av enskilda personer. Av dessa hade vid 1957 års utgång endast tre icke uppnått 67 års ålder. Antalet förmedlingsuppdrag under år 1955 utgjorde för en byrå 960 och varierade i övrigt mellan 270 och 55. Nettoinkomsten för år 1955 uppgick för en tillståndsinnehavare till 6 000 kronor samt för övriga till belopp mellan 3 300 och 700 kronor.

Föredragande departementschefen yttrade i den förutnämnda propositionen bl. a. följande.

Såsom framgår av vad jag tidigare anfört återstår numera allenast ett fåtal avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte. Mot skötseln av dessa byråer finns, såvitt jag har mig bekant, intet att erinra. Bland dem finns, enligt vad arbetsmarknadsstyrelsen upplyst, åtminstone vissa av enskilda personer bedrivna byråer, vilka har en ganska omfattande förmedlingsverksamhet och en väl inarbetad förmedlingskrets. Med hänsyn härtill ävensom och kanske främst till de försörjningssvårigheter för innehavarna, som en definitiv avveckling av verksamheten vid 1957 års utgång torde medföra, synes det mig rimligt, att den år 1954 beslutade tidsfristen för avvecklingen förlänges i enlighet med vad arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit.

Såsom framgår av det tidigare anförda finns i landet ett förmedlingsföretag, som bedrivs i bolagsform, nämligen Konsertbolaget. Detta företag synes böra beredas möjlighet att upprätthålla sin verksamhet under samma tid och på samma villkor som de enskilda förmedlingsutövarna.

I skrivelse den 6 oktober 1961 har arbetsmarknadsstyrelsen hemställt om åtgärd för ytterligare förlängning av ifrågavarande avvecklingstid. Styrelsen anför, att tillstånden att inneha arbetsförmedling i vinstsyfte för 1961 förlängts för sex tillståndshavare. Ett av dessa tillstånd avser Konsertbolagets förmedling av engagemang åt tonkonstnärer. Av de övriga har ett återkallats av styrelsen, när innehavaren på grund av sjukdom måste upphöra med sin förmedlingsverksamhet. Beträffande de återstående fyra byråerna föreligger enligt styrelsens uppfattning fortfarande sådana omständigheter, som av departementschefen år 1957 anfördes såsom skäl för en förlängning av avvecklingstiden för arbetsförmedlingsbyråer i vinstsyfte. De har en ganska omfattande förmedlingsverksamhet och en väl inarbetad förmedlingskrets, och framförallt torde en omedelbar avveckling av dessa byråer medföra försörjningssvårigheter för innehavarna.

Vad gäller Konsertbolagets engagemangsförmedling, heter det vidare i arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse, framlade 1947 års musikutredning på sin tid (SOU 1954: 2) förslag i syfte att ersätta bolagets nämnda verksamhet med en verksamhet, bedriven av ett för ändamålet bildat statligt bolag. I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen i maj 1960 har Svenska tonkonstnärsförbundet erinrat om musikutredningens förslag och hemställt om åtgärder i angivet syfte. Styrelsen avser att inom en nära framtid igångsätta en utredning om erforderlig effektivisering av den offentliga artist- och musikerförmedlingen. I samband därmed ännar styrelsen undersöka jämväl i vilka former förmedlingen av tonkonstnärer lämpligen bör vara ordnad. Styrelsen anser, att Konsertbolaget i avvaktan på resultatet av denna undersökning bör medgivas rätt att även under år 1962 bedriva sin förmedlingsverksamhet. För tiden därefter blir styrelsens ställningstagande till en eventuell förlängning av bolagets förmedlingstillstånd, därest övergångsbestämmelserna till 1935 års lag kommer att medge en sådan förlängning, beroende av,

huruvida skäl då föreligger att för bolagets del ytterligare förlänga avvecklingsperioden.

En vid arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse fogad tablå utvisar, att innehavarna av de fyra privata byråerna är födda åren 1882, 1887, 1893 och 1902 samt att deras nettoinkomst år 1960 utgjorde respektive 2 108, 2 400, 8 000 och 8 386 kronor. Antalet tillsatta platser varierade mellan 81 och 1 324. Sammanfattningsvis anför arbetsmarknadsstyrelsen, att skäl inte saknas för en ytterligare förlängning av avvecklingstiden för den i förvärvssyfte bedrivna arbetsförmedlingen men att denna avvecklingstid, med hänsyn till att tre av de fyra innehavarna av enskilda byråer uppnått tämligen hög ålder, lämpligen torde kunna begränsas till tre år.

Arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse utmynnar i förslag till sådan ändring av övergångsbestämmelserna till 1935 års lag med vissa bestämmelser om arbetsförmedling, att nu gällande tillstånd att bedriva arbetsförmedling i förvärvssyfte skall, om särskilda skäl därtill föreligger, av styrelsen kunna — för ett år i sänder — förlängas till den 1 januari 1966.

Departementschefen

Enligt de av Sverige antagna bestämmelserna i del II av internationella arbetsorganisationens år 1949 reviderade konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer skall den verksamhet, som med vinstsyfte bedrivs av privata avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, vara avvecklad inom en begränsad tid, som vederbörande stat själv bestämmer. Vårt land är således ej bundet vid en avveckling inom någon viss bestämd tidrymd. Den frist, inom vilken avvecklingen skall vara genomförd, har också vid olika tillfällen förlängts. Enligt statsmakternas beslut år 1957 skall ifrågavarande byråer vara avskaffade senast vid utgången av år 1962.

Såsom framgår av vad jag tidigare anfört återstår numera endast fem byråer i Sverige, som bedriver arbetsförmedling i förvärvssyfte. En av dessa byråer drives i bolagsform, nämligen Konsertbolaget, som förmedlar engagemang för tonkonstnärer. Arbetsmarknadsstyrelsen har förklarat sig ha för avsikt att inom en nära framtid igångsätta en utredning om effektivisering av den offentliga artist- och musikerförmedlingen och i samband därmed undersöka i vilka former arbetsförmedlingen för tonkonstnärer bör vara anordnad. Med hänsyn till vad arbetsmarknadsstyrelsen uppgivit synes det lämpligt att möjlighet under ytterligare någon tid föreligger att låta Konsertbolaget fortsätta sin verksamhet.

Av de fyra enskilda personer som alltjämt bedriver arbetsförmedling i förvärvssyfte har, såsom tidigare framgått, tre uppnått hög ålder, nämligen 68, 74 respektive 79 år, medan den fjärde år 1962 fyller 60 år. Jag finner det rimligt, att arbetsmarknadsstyrelsen får möjlighet att bereda även dessa enskilda personer tillfälle att upprätthålla sin verksamhet ännu en tid.

Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt, att avvecklingstiden för den i förvärvssyfte bedrivna förmedlingsverksamheten begränsas till ytterligare tre år. Jag vill föreslå att avvecklingstiden — i likhet med vad som skedde år 1957 — förlänges med fem år, dvs. till den 1 januari 1968. Jag räknar därvid med att avvecklingen skall vara slutförd vid nämnda tidpunkt och att någon förlängning för tiden därefter inte skall komma att behövas.

Med hänsyn till vad nu sagts förordar jag, att arbetsmarknadsstyrelsen får befogenhet att, när särskilda skäl föranleder därtill, förlänga vid 1962 års utgång gällande tillstånd i samma ordning som nu gäller, dock icke längre än till den 1 januari 1968. Bestämmelserna härom synes böra utformas på motsvarande sätt som när avvecklingstiden förlängdes år 1957.

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet upprättats förslag till *lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling*, och jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå 1962 års riksdag att antaga detta förslag.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Wilhelmsson
